

Ryszard Grygiel, Małgorzata Rybicka, Grzegorz Mazur

Nowy Młyn, woj. wrocławskie. Stanowisko 6

Informator Archeologiczny : badania 20, 29-30

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

torze E /stan. 1/ istnieje pas pustki osadniczej. Jaka jest jego szerokość będzie można zorientować się po przeprowadzeniu badań rozpoznawczych w północnej części sektora E.

Badania na stanowisku 3 nie będą kontynuowane.

Stanowisko 4

Rozpoczęto badanie pracowni obróbki bursztynu w południowo-zachodniej części sektora M, na kulminacji i łagodnie opadającym w kierunku E stoku małego wydłużonego wyniesienia, które znajduje się bezpośrednio na W brzegu zastolska wodnego obecnie wypełnionego torfem. W wykopach 1, 1a, 1b, 1c i 2, o łącznej powierzchni 2,10 ara, odkryto 8.877 zabytków kultury rzućewskiej z okresu późnego neolitu, w tym: a/ 520 półwytworów ozdób bursztynowych z różnych stadiów obróbki, b/ 6.241 bursztynowych odpadów produkcyjnych i 11 grudek sukcyntu, c/ 1.223 zabytki krzemienne, wśród których 219 to formy wydzielone /luszczalne, fr. rdzeni, narzędzia/, 943 - to półsurowiec i odpady /luszczki, łuski, odłupki, okruchy/, 61 koncentracji surowca, d/ 5 zabytków kamiennych /półwytwory płyt szlifarskich i okazy wykończone/ oraz 131 kamieni bez śladów obróbki /nagromadzony surowiec/, e/ 630 fragmentów naczyń kultury rzućewskiej, f/ 80 fr. kości zwierzęcych.

Ogromna większość wymienionych zabytków pochodzi z 14 pracowni obróbki bursztynu, w których prowadzona była także doraźna produkcja narzędzi krzemienianych, prawie wyłącznie z zastosowaniem techniki luszczniowej oraz produkcja kamieniarska. Po raz pierwszy odkryto i pracownię kamieniarską i 2 pracownie krzemieniarskie funkcjonujące poza pracowniami burasztyniarskimi, aczkolwiek w bezpośrednim ich sąsiedztwie.

Odkryty na stanowisku 4, w sektorze M materiał zabytkowy reprezentuje cechy charakterystyczne dla II i III fazy rozwojowej kultury rzućewskiej, według dotychczas obowiązującego podziału.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego.

Badania będą kontynuowane.

Stanowisko 5

Celem prac wykopaliskowych na stanowisku 5 było rozpoznanie zasięgu występowania w kierunku północnym pracowni burasztyniarskich ludności kultury rzućewskiej. Na północ od polnej drogi z PGR Niedźwiedziówka do PGR Wybicko, w sektorach N, O, P nie prowadzono dotychczas prac wykopaliskowych. Ślady rabunkowych wkopów współczesnych poszukiwaczy bursztynu, relacje miejscowej ludności oraz pojedyncze znaleziska zabytków bursztynowych na powierzchni sugerowały, że w rejonie na północ od wspomnianej drogi powinny występować pozostałości sezonowych obozowisk z pozostałościami pracowni burasztyniarskich. Na obszarze sektorów N, O, P założono łącznie 5 wykopów sondazowych o pow. 0,99 ara. Stwierdzono w nich obecność układu stratygraficznego analogicznego do znanego z wykopów na stanowiskach 1-4 w Niedźwiedziówce. W wykopie sondazowym nr 1, w sektorze N znaleziono 1 odpad bursztynowy w warstwie ornej oraz w warstwie II /czarna murex/ szkielet jelenia [?]. W pozostałych wykopach sondazowych nie wystąpiły zabytki w ogóle. Jeden półwytwór cylindrycznego paciorka rurkowatego długiego /1A1a/ znaleziono w północno-wschodniej części sektora N.

Z badań na stan. 5 wynika, że zwarty zasięg osadnictwa sezonowego ludności kultury rzućewskiej w Niedźwiedziówce kończy się w kierunku północnym na linii drogi PGR Niedźwiedziówka - PGR Wybicko. Na północ od niej występują rozproszone, pojedyncze znaleziska zabytków bursztynowych.

Materiały i dokumentacja znajdują się w IA UW.

Badania na stanowisku 5 nie będą kontynuowane.

NOWA CEREKWIA, gm. Kietrz
woj. opolskie

patrz
epoka brązu

NOWY MŁYN
woj. wrocławskie
Stanowisko 8

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadził dr Ryszard Grygiel przy udziale mgr Małgorzaty Rybickiej i mgr Grzegorza Mator. Finansowali: WKZ we Wrocławiu, UMG Brześć Kujawski oraz MALE w Łodzi. Trzeci sezon badań. Osada kultury pucharów lujkowatych /faza wrocłaska grupy wachodniej/ oraz ślady osadnictwa z końca neolitu - wczesnej epoki brązu.

Przebadano dalsze 360 m² powierzchni stanowiska. Zdecydowana większość materiałów zabytkowych /ceramika, krzemienie/ zalegała w kolejnych warstwach mechanicznych o grubości 10 cm oraz w kilku jamach. Odkryto kolejną koncentrację materiałów w obrębie słabo czytelnej warstwy kulturowej, pod którą wystąpiły dwie oddzielne koncentracje dółków postępowych, związane niewątpliwie z pozostałościami po domach słupowych. Jamy występujące na obszarze tej koncentracji, pełniły ściśle określoną funkcję, jak np. jama 18 związana z metalurgią miedzi. Wypełnisko Jamy 19, w której stwierdzono wyjątkowo liczne nagromadzenie materiałów odpadkowych, głównie ceramiki, płukano przez sito. Tą drogą pozyskano kilkanaście przepalonych

ziaren zboż. Pobrano ponadto trzy próby węgli drzewnych do badań radiowęglowych. Na podkreślenie zasługują też znaleziska 4 egzemplarzy silekter kamiennych, miniatur toporów z gliny, przedmiotów oraz licznych importów krzemienia wolińskiego.

Po raz pierwszy odkryto niewielką koncentrację materiałów z końca neolitu i wczesnej epoki brązu, które reprezentuje ceramika /ornamenty linii rytych, odcisków sznura dwudzielnego i guzków plastikowych/ oraz wyroby z krzemienia świeciechowskiego. Koncentracja tych materiałów wystąpiła poza zasięgiem opisanej warstwy kultury pucharów lejkowatych, co też raczej wyklucza możliwość przemieszania materiałów obu kultur.

Materiały z badań przechowywane są w MAiE w Łodzi.

Badania będą kontynuowane.

ODRY, gm. Czerak
woj. bydgoskie

październik
okres letniskowy

OPATOWICE, gm. Radziejów
woj. wrocławskie
Stanowisko 3

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Pradziejowictwa
Zakład Pradziejowictwa Polski
w Poznaniu

Badania prowadził doc. dr hab. Aleksander Kofko przy współpracy mgr. P. Makarowicza. Finansowano z problemu resortowego RP III.35. Cztery sezony badań. Osady kultury pucharów lejkowatych oraz kultury amfor kulistych.

Kontynuowano prace nad rozpoznaniem części stanowiska. Łącznie, w obrębie 7 wykopów, zbadano ok. 100 m² w zachodniej i południowo-zachodniej jego części, rejestrując 36 obiektów ziemnych /nr 35-71/, wśród których wyróżniono: 30 "jam" gospodarczych, 1 tzw. grób zwisający oraz 1 dołek posłupowy. W kategorii obiektów gospodarczych zdecydowanie dominują wydłuziska gliny. Są to w przeważnie owalne lub okrągłe w rzucie poziomym wkopy, nie zawierające zasadniczo materiału nabytkowego, lokowane wśród przecinającej szczyt wzniesienia morenowego żyły gliny. Zidentyfikowano także trzy obiekty o funkcji domniemanych "piwniczek". W ich wypełniskach wystąpił bogaty materiał ceramyczny oraz osteologiczny /w tym ości ryb/. Wspomniany wyżej "grób" /zbadano wschodni jego kraniec/ zawierał część /niepełnej wartościowej/ tuszy krowy. Kontynuowano nadto badania nad odkrytymi wcześniej hipotetycznymi konstrukcjami obronnymi, nie osiągając jednak rozstrzygniętych ustaleń /funkcyjnych i konstrukcyjnych/.

Wstępna analiza typologiczno-stratygraficzna wnosí istotne korekty do charakterystyki rozwoju zasiedlenia stanowiska. Wyróżnić można obecnie m. in. 5 faz danego procesu: 1/ dziesiątość eksploatacji osady gliny - KPL faza IIIc; 2/ osady KAK /faza? /; 3/ osady KPl. /faza VI/, w obrębie której wzniesiono domniemane konstrukcje obronne; 4/ osady KAK /faza? /; 5/ obozowiska /? / KL.

Materiały przechowywane będą w IP UAM w Poznaniu.

Badania będą kontynuowane.

OPATOWICE, gm. Radziejów
woj. wrocławskie
Stanowisko 33

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Pradziejowictwa
Zakład Pradziejowictwa Polski
w Poznaniu

Badania prowadził doc. dr hab. Aleksander Kofko przy współpracy mgr. M. Stmyt. Finansował WKZ we Wrocławiu. Trzeci sezon badań. Osady ludności kultury pucharów lejkowatych i kultury amfor kulistych.

Badania prowadzono w celu uchwycenia południowo-wschodniego krańca stanowiska. Zakończono 7 wykopów o łącznej powierzchni 181 m².

Zarejestrowano 33 obiekty ziemne, wśród których wystąpiło 14 jam, w tym 1 o charakterze zblizonym do "glinianki" oraz 19 dołek posłupowych. Większość rozpoznanych obiektów wiązać należy z osiedlami kultury pucharów lejkowatych, jedynie 1 jama dostarczyła materiałów kultury amfor kulistych.

Należy sądzić, iż w obecnym sezonie ocalałości pozostałości "gospodarczej" części osiedla kultury pucharów lejkowatych z fazy IIIc, usytuowanej na jego peryferiach, o czym świadczy obecność jamy związanej z pobieraniem surowca oraz niska - w porównaniu do lat ubiegłych - ilość materiału ceramicznego.

Ślady osadnictwa kultury amfor kulistych wystąpiły w postaci szczątkowej /1 jama oraz nieliczne fragmenty ceramiki/. Uzyskano nadto cenne dane dla analiz przyrodniczych w postaci profili z 3 warstwami próchnicy kopalnej.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.